

Восточного федерального университета им. М. К. Аммосова. Серия: Педагогика. Психология. Философия. 2016. С. 45–51.

6. Лосев А. Ф., Тахо-Годи А. А. Платон. Аристотель. Москва: «Молодая гвардия», 1993. Серия «ЖЗЛ».

Левченко Олександр

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ФІЛОСОФСЬКІ ЗАСАДИ МИРОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВУДРО ВІЛЬСОНА

Анотація. Робота присвячена філософським засадам діяльності Вудро Вільсона, який досліджував питання впорядкування міжнародних відносин та визначення ролі США на політичній мапі світу до того, як став президентом. В роботі доводиться що в своїй діяльності він керувався своїми напрацюваннями та християнськими нормами моралі, активно намагався реалізовувати свої цілі.

Ключові слова: Вудро Вільсон, філософські засади, християнські норми моралі, мирне регулювання.

Abstract. The work focuses on the philosophical foundations of Woodrow Wilson, who explored the issues of regulating international relations and determining the role of the United States on the political map of the world before he became president. It is proved in the work that in his activity he was guided by his science achievements and Christian norms of morality and actively tried to realize his goals.

Key words: Woodrow Wilson, philosophical principles, Christian norms of morality, peaceful regulation.

XX століття було насичене проблемними подіями, долати які людям довелося вперше не лише протягом свого життя, а й такі, що вперше з'явилися в історії людства. Однією з таких подій можна вважати Першу світову війну. Відчуття та поведінка осіб на різних «рівнях» суспільства різнилися між собою – політична верхівка вбачала швидке закінчення війни та вважала її певним символом закінчення усіх воєн світу, проте серед більш масової групи – солдат фронту – було широко розповсюджене відчуття нескінченності та жорстокості цієї війни.

Аналізуючи «ефективність» війни, цілком справедливо буде сказати, що вона за своєю сутністю була надзвичайно жорсткою та достатньо безглуздою. Подібної думки притримувався і 28-й президент США Вудро Вільсон, який найкращим варіантом для себе вбачав роль умовного миротворця, причому невідомо, був це свідомий чи несвідомий вибір. Вудро перебував на посаді президента 8 років, початок його другої каденції, фактично, був початком вступу у війну Сполучених Штатів [41].

Варто зазначити, що задовго до здобуття посади президента США Томас Вудро Вільсон брав активну участь у дослідженнях широкого кола тем, зокрема публічного адміністрування та ролі США на політичній мапі світу. Вивчаючи його праці, можна помітити закономірність у викладенні думок та вірності своїм ідеям – ті дії, які Вудро робив, будучи президентом, були давно обмірковані ним

самим ще до активної участі в політиці. Також варто сказати про те, що Миротворець був релігійною людиною і вірив, що цілком можливо вирішити наявний конфлікт «без переможців та переможених». Забігаючи наперед, можна стверджувати, що таке бачення як допомагало в процесі прийняття рішень, так і шкодило. Вудро був об'єктом створення значної кількості висміювань та карикатур за його особливий погляд на розвиток подій. Особливо активно подібні насмішки генерувалися у Великій Британії і супроводжували чи не кожен сумнівний дію Президента США [12, с. 42].

Якщо описати філософські засади, яких притримувався Вудро, одним реченням можна було б сказати: «Християнські чесноти та мораль». Вільсон внаслідок своїх вірувань часто ставав предметом критики за свою «м'якість у рішеннях та діях», однак не можна не відзначати того факту, що, принаймні зовні, Вудро не виглядав людиною, яку тривожать насмішки та критика, причому як з боку союзників, так і опонентів. Одним із подібних випадків є звинувачення в еготизмі (термін психології, що позначає перебільшена думка про себе, завищене відчуття важливості своєї особистості) з боку його оточення в період першого візиту до Франції, під час якої президент брав участь в роботі Паризької мирної конференції. До речі, Вудро був першим Президентом США, який у період своєї каденції прибув у Європу з офіційним візитом, що зайвий раз підтверджує його готовність порушувати попередні «традиції» заради досягнення цілі саме тим шляхом, котрий він вбачав правильним [34].

Окрім християнських норм моралі, Вільсон керувався власними ідейними наробками та намагався втілювати їх. Найбільш масово вживаним напрацюванням Вудро Вільсона є розробка базових принципів публічного управління (публічного адміністрування), причому варто зазначити, що автор і сам користувався результатами своїх робіт у період політичної діяльності [23].

Звісно, не можна не сказати про найбільш відому працю Вудро Вільсона, в основі якої й була покладена віра автора у можливість мирного розв'язання будь-якого питання (навіть не доводячи це до конфлікту) – «Чотирнадцять пунктів». Ця мирна американська програма мала на меті задати вектор розвитку подій у світі та врегулювати певні локальні проблеми у Європі, причому як територіальні, так і політичні. Можна припустити, що, знову ж таки, саме через принципи, які сповідував Вудро, та через заздалегідь неузгоджену розробку «пунктів» з європейськими лідерами, ця праця спочатку була сприйнята достатньо скептично і могла не «дожити» до свого практичного застосування. Але повна відданість своїй справі, вірність своєму баченню досягнення цілей та наполегливість, яка, фактично, і стане причиною смерті, зробили свою справу, і «Чотирнадцять пунктів» Вудро Вільсона стали основою Версальського мирного договору, який підвів підсумки прожитих непростих, м'яко кажучи, років та задав стратегію подальших дій на найближчі роки. Підсумком цього процесу стало отримання Вільсоном Нобелівської премії миру, що є цілком логічним та закономірним, особливо враховуючи наслідки вирішення питань Президентом [53].

Наостанок можна навести ще один приклад послідовності Вільсона у чіткому сповідуванні своїх філософських засад – створення Ліги Націй. Вудро

виступив ініціатором цієї міжнародної організації, метою якої й було сприяння миру між державами, співробітництва між ними та взаємної захищеності. Образно кажучи, Ліга Націй стала фізичним (якщо організацію можна вважати саме фізичним) втіленням результатів усього життєвого шляху 28-го президента. Адже ця організація функціонувала на ключових засадах, які саме Вудро «зібрав» із християнських норм моралі, наукових надбань своїх колег та власних наукових праць, котрі створив Миротворець ще до свого політичного шляху. До того ж, внутрішня організація діяльності Ліги Націй також повинна була керуватися принципами, розроблених Вудро Вільсоном, і намагатися не допускати виникнення внутрішніх «тріщин». Організація проіснувала до Другої світової війни і, варто сказати, не її діяльність (чи бездіяльність) стали причиною виникнення «нового великого конфлікту». Однак навіть за таких умов функції Ліги Націй були перейняті Організацією Об'єднаних Націй, яка функціонує й дотепер [56].

Вудро Вільсон вірно слідував своєму баченню, своїм філософським засадам та був послідовним у досягненні бажаних цілей. Він довів більшість тих справ, котрі взяв на себе, до логічного завершення і наприкінці своєї діяльності, фактично, створив організацію, яка виконувала свою роль, керуючись розробленими ним принципами.

Джерела та література

1. Гай-Нижник П. Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. *Політичні погляди Вудро Вільсона у допрезидентський період його життя та діяльності*. Київ, 2008. Вип. 39. С. 67–77.
2. Максименюк М. Філософські засади публічного адміністрування. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. Запоріжжя, 2015. Вип. 61. С. 206–223.
3. Питльована Л. Військово-науковий вісник. *Роль Президента США В. Вільсона у Першій світовій війні та повоєнному врегулюванні в Європі очима британських карикатуристів*. Львів, 2015. Вип. 23. С. 266–279.
4. Питльована Л. Трактатування американської історії у наукових працях Вудро Вільсона. *Військово-науковий вісник*. Львів, 2010. Вип. 14. С. 211–223.
5. Фісанов В. «Чотирнадцять пунктів» президента США Вудро Вільсона: документознавчі аспекти. *Медіафорум: аналітика, прогнози, інформаційний менеджмент*. Чернівці, 2014. Вип. 2. С. 208–224.